GRAMATYKA · CZASOWNIKI

Tryb łączący (subjunctive) w angielskim: suggest that, as if i it's time

Igor Zadrużyński

Opublikowano 18 listopada 2026

O LEKCJI

Wrzesień 2022 roku, tłum przed Pałacem Buckingham. Po śmierci Elżbiety II ludzie śpiewają hymn i po siedemdziesięciu latach muszą pilnować jednego słowa: już nie God save the Queen, tylko God save the King. Mało kto zwraca uwagę na drugie słowo tego zdania. God to trzecia osoba liczby pojedynczej, a mimo to czasownik brzmi save, nie saves. To nie błąd, tylko tryb łączący: jedna z najstarszych części angielskiej gramatyki, która przetrwała w kilku zwrotach i konstrukcjach. Ta lekcja pokazuje, gdzie go szukać i jak go zastąpić, kiedy brzmi zbyt uroczyście.

SŁOWA KLUCZOWE: Gramatyka, Czasowniki

Wersja online z ćwiczeniami i nagraniami wymowy

SPIS TREŚCI

1. Tryb łączący w angielskim: dwie formy 2
2. Zwroty, które przetrwały wieki 3
3. Tryb łączący po suggest , insist , essential 4
4. Po brytyjsku: should albo zwykły czas 4
5. Were : jeśli byłbym tobą 5
6. As if i as though : jakby 6
7. It's time : już najwyższa pora 6
8. Would rather i what if : wolałbym, żebyś... 7

Źródła i dalsza lektura 8

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/tryb-laczacy-subjunctive/

Tryb łączący (*subjunctive* /səbˈdʒʌŋktɪv/) to forma czasownika, którą mówimy nie o faktach, tylko o tym, co ktoś chce, zaleca albo sobie wyobraża. W polszczyźnie robimy to słówkiem *żeby*: *nalegam, żeby wyszedł*. W angielskim nie ma osobnych końcówek, więc tryb łączący łatwo przeoczyć. W tej lekcji poznasz jego dwie formy, typowe zwroty i konstrukcje *as if*, *it's time* i *would rather*. Konstrukcje z *wish* i *if only* mają osobną lekcję[1]. Na końcu jest siedem ćwiczeń ze sprawdzaniem odpowiedzi.

1. Tryb łączący w angielskim: dwie formy

Zwykłe zdania twierdzące, pytania i przeczenia są w trybie oznajmującym: mówią, jak jest. Tryb łączący mówi, jak *powinno być* albo jak *mogłoby być*. W dzisiejszym angielskim ma tylko dwie formy:

- **forma podstawowa czasownika** (taka sama jak bezokolicznik bez *to*), jednakowa dla wszystkich osób: *that he go, that she be, that they not be*;
- ***were*** /wɜː/ zamiast *was*, też dla wszystkich osób: *if I were, as if she were*.

Część gramatyk, np. *The Cambridge Grammar of the English Language*, nie zalicza *were* do trybu łączącego, tylko nazywa tę formę osobno trybem nierzeczywistym (*irrealis*). W szkolnych podręcznikach obie formy zwykle omawia się razem i tak robimy w tej lekcji.

Gramatyki szkolne często nazywają „trybem łączącym czasu przeszłego" każdą formę przeszłą po *as if* czy *it's time*. Dokładniej mówiąc, osobną formę ma tylko *were*. W zdaniu *It's time we left* stoi zwykły Past Simple, tyle że użyty o czymś nierzeczywistym. Gramatycy nazywają to nierzeczywistą przeszłością (*unreal past*). Dla ucznia różnica jest niewielka, ale warto ją znać: *left* w tym zdaniu wygląda dokładnie tak jak w lekcji o Past Simple[2].

TRYB OZNAJMUJĄCY (FAKT)	TRYB ŁĄCZĄCY (ŻĄDANIE, ŻYCZENIE, WYOBRAŻENIE)	CO SIĘ ZMIENIA
She works from home.	The doctor recommended that she work from home.	brak końcówki *-s*
The museum is open on Mondays.	We propose that the museum be open on Mondays.	*be* zamiast *is / are / am*
He doesn't park here.	The council asks that he not park here.	*not* przed czasownikiem, bez *do*
I was in London.	If I were in London, I'd go to the Proms.	*were* dla wszystkich osób

REGUŁA

Jak rozpoznać tryb łączący?

Widać go tylko w trzech miejscach: w trzeciej osobie liczby pojedynczej (brak *-s*), przy czasowniku *be* (*be* i *were*) i w przeczeniu (*not* bez *do*). W pozostałych osobach wygląda jak zwykły czas teraźniejszy: *I suggest that they leave.*

2. Zwroty, które przetrwały wieki

W staroangielskim tryb łączący miał własne końcówki i był używany na co dzień. Przetrwał w utartych zwrotach, które Brytyjczycy powtarzają, nie zastanawiając się nad ich gramatyką. Nie trzeba ich tworzyć, wystarczy je rozpoznać i znać jako całość.

ZWROT	ZNACZENIE	KIEDY GO USŁYSZYSZ
God save the King!	Boże, chroń króla!	hymn, uroczystości państwowe
Long live the King!	Niech żyje król!	okrzyk na cześć monarchy
(God) bless you!	na zdrowie! (po kichnięciu)	codziennie, w każdym biurze
God forbid / Heaven forbid	broń Boże, odpukać	gdy mówimy o czymś złym, co może się zdarzyć
So be it.	Niech tak będzie.	pogodzenie się z decyzją
Come what may.	Cokolwiek się stanie.	obietnice, deklaracje
Be that as it may, ...	Tak czy inaczej, ...	dyskusje, teksty publicystyczne
Suffice it to say, ...	Dość powiedzieć, że ...	gdy nie chcemy wchodzić w szczegóły
Far be it from me to ...	Daleki jestem od tego, żeby ...	uprzejme wtrącenie, często ironiczne
if need be	w razie potrzeby	plany, instrukcje
as it were	że tak powiem, jakby	gdy używamy słowa w przenośni

PRZYKŁADY

- **If there's another rail strike, I'll cycle to work, or walk if need be.**
  Jeśli znowu będzie strajk na kolei, pojadę do pracy rowerem, a w razie potrzeby pójdę pieszo.
- **Far be it from me to criticise your cooking, but this curry is far too hot.**
  Daleki jestem od krytykowania twojej kuchni, ale to curry jest o wiele za ostre.
- **The new manager has been, as it were, thrown in at the deep end.**
  Nowego kierownika rzucono, że tak powiem, na głęboką wodę.
- **Suffice it to say, we won't be going back to that hotel.**
  Dość powiedzieć, że do tego hotelu już nie wrócimy.

> CIEKAWOSTKA: KRÓL UMARŁ, NIECH ŻYJE KRÓL
>
> Okrzyk *The King is dead, long live the King!* łączy w jednym zdaniu dwa tryby: oznajmujący (*is dead*, fakt) i łączący (*long live*, życzenie). Pochodzi z Francji: po raz pierwszy wygłoszono go w 1422 roku, gdy po śmierci Karola VI królem został jego syn Karol VII. W Anglii sama zasada, że nowy władca panuje od chwili śmierci poprzednika, jest jeszcze starsza: sięga 1272 roku, gdy Edwarda I ogłoszono królem, choć przebywał wtedy za granicą.
>
> Hymn brytyjski też jest w trybie łączącym od samego początku. Pierwsze znane publiczne wykonania odbyły się w Londynie w 1745 roku, m.in. w teatrze Drury Lane, a dzisiejsze słowa są w zasadzie te same, tylko *King* zmienia się na *Queen*, gdy panuje królowa.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/tryb-laczacy-subjunctive/

3. Tryb łączący po *suggest*, *insist*, *essential*

To dziś najważniejsze użycie trybu łączącego. Pojawia się w zdaniu z *that* po słowach, które wyrażają żądanie, radę, propozycję albo konieczność. Mówimy wtedy, co *ma się stać*, a nie co się dzieje.

suggest / insist / essential … + (that) + subject + verb (forma podstawowa)

RODZAJ SŁOWA	NAJCZĘSTSZE
czasowniki	suggest, recommend, propose, advise, insist, demand, request, ask, require, order, urge
przymiotniki (*it is … that*)	essential, vital, crucial, important, necessary, imperative, advisable
rzeczowniki	suggestion, recommendation, proposal, demand, request, insistence, requirement

PRZYKŁADY

- **The GP recommended that my dad take a week off work.**
  Lekarz rodzinny zalecił, żeby tata wziął tydzień wolnego.
- **It is essential that every passenger have a valid ticket before boarding.**
  Każdy pasażer musi mieć ważny bilet przed wejściem do pociągu.
- **The head teacher has asked that pupils not bring phones into the exam hall.**
  Dyrektor poprosił, żeby uczniowie nie wnosili telefonów na salę egzaminacyjną.
- **Residents are demanding that the old cinema be saved.**
  Mieszkańcy domagają się, żeby uratować stare kino.

Zwróć uwagę: czasownik po *that* się nie zmienia, bez względu na to, w jakim czasie stoi zdanie główne. *They suggest that he go, they suggested that he go, they will suggest that he go*: za każdym razem *go*. Słówko *that* w mowie często znika: *I suggest you ring them first.*

4. Po brytyjsku: *should* albo zwykły czas

Forma podstawowa po *suggest that* brzmi w Wielkiej Brytanii oficjalnie, jak z pisma urzędowego. W mowie i w mniej formalnych tekstach Brytyjczycy mają dwie inne możliwości:

WERSJA	PRZYKŁAD	GDZIE
tryb łączący	We suggest that she apply online.	teksty oficjalne; w USA także na co dzień
***should* + forma podstawowa**	We suggest that she should apply online.	typowo brytyjskie, neutralne
zwykły czas	We suggest that she applies online.	brytyjska mowa potoczna

Wszystkie trzy są poprawne. Przy zwykłym czasie trzeba jednak uważać, bo czasem zmienia sens zdania. *Insist* i *suggest* mogą znaczyć „domagać się” albo „twierdzić, sugerować, że tak jest”:

PRZYKŁADY

- **She insists that he leave.**
  Ona nalega, żeby wyszedł. (żądanie)

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/tryb-laczacy-subjunctive/

- **She insists that he leaves at six every day.**
  Ona upiera się, że on wychodzi codziennie o szóstej. (twierdzenie o fakcie)

Gdy kontekst nie rozstrzyga, która to wersja, Brytyjczyk powie po prostu *She insists that he should leave* i nieporozumienia nie będzie.

BRYTYJSKI I AMERYKAŃSKI

UK · British English

The school suggests that parents should collect their children by 3.30. W Wielkiej Brytanii najczęściej *should*, w mowie także *collect* bez *should*.

US · American English

The school suggests that parents collect their children by 3:30. W USA forma podstawowa jest zwykłym, neutralnym wyborem. Zwróć też uwagę na zapis godziny: 3.30 po brytyjsku, 3:30 po amerykańsku.

CIEKAWOSTKA: POWRÓT Z AMERYKI

Przez wieki tryb łączący w angielskim słabł. Już w staroangielskim jego końcówki zacierały się, a jego zadania przejmowały czasowniki modalne (*should, would, may*). Polski anglista Rafał Molencki pisał w 2003 roku, że forma *were* ustępuje miejsca *was* i w tym stuleciu może zniknąć. Zauważał jednak, że w zdaniach z żądaniem i zaleceniem tryb łączący częściowo wraca. Badania dużych zbiorów tekstów to potwierdzają: w XX wieku konstrukcja *suggest that he go* stała się częstsza w angielszczyźnie amerykańskiej, brytyjskiej i australijskiej. Do brytyjskiej wróciła w dużej mierze pod wpływem amerykańskim, bo w USA ta forma jest znacznie bardziej rozpowszechniona. W brytyjskiej mowie nadal wygrywa *should*.

TYPOWY BŁĄD

✕ ~~The doctor suggested me to stay in bed.~~

✓ **The doctor suggested that I stay in bed. The doctor suggested that I should stay in bed. The doctor suggested staying in bed.**

Po polsku *zasugerował mi, żebym...*, więc kusi *suggest me to*. Ale *suggest* (tak samo *insist*) nie łączy się z osobą i bezokolicznikiem. Przy *recommend* Brytyjczycy czasem mówią *recommend somebody to do*, ale bezpieczniej jest *recommend that...*. Mamy trzy dobre wyjścia: *that* + forma podstawowa, *that* + *should* albo forma *-ing*.

5. *Were*: jeśli byłbym tobą

Druga forma trybu łączącego, *were*, pojawia się w sytuacjach wyobrażonych, nierzeczywistych: po *if, as if, wish* i *if only*. Używamy jej dla wszystkich osób, także *I, he, she, it*.

PRZYKŁADY

- **If I were you, I'd take the Tube. The traffic on Oxford Street is awful.**
  Na twoim miejscu pojechałbym metrem. Na Oxford Street są straszne korki.

- If my grandad **were** still alive, he'd be a hundred this year.
  Gdyby dziadek żył, skończyłby w tym roku sto lat.
- She talks about Rome as if she **were** a local.
  Mówi o Rzymie, jakby była stamtąd.

W brytyjskiej mowie potocznej równie często słychać *was*: *If he was taller, he'd play basketball.* To nie błąd, tylko mniej formalny styl. W piśmie, na egzaminach i w utartej radzie *If I were you* lepiej zostać przy *were*. O zdaniach z *if* będzie więcej w lekcjach o okresach warunkowych.

6. *As if* i *as though*: jakby

As if i *as though* /ðəʊ/ znaczą to samo: „jak gdyby, jakby". Forma czasownika po nich zależy od tego, czy mówiący uważa porównanie za prawdopodobne, czy za nierealne.

PO *AS IF*	CO ZNACZY	PRZYKŁAD
czas teraźniejszy	to może być prawda (potocznie także przy porównaniu nierealnym)	It looks as if it's going to rain. Take a brolly.
czas przeszły, *were*	podkreśla, że to nieprawda, teraz	He acts as if he owned the place. (A nie jest właścicielem.)
Past Perfect	to nieprawda, wcześniej	He talks about the 1966 World Cup as if he had played in it. (Urodził się w 1990.)

PRZYKŁADY

- You look as if you've seen a ghost. What's happened?
  Wyglądasz, jakbyś zobaczył ducha. Co się stało? (może naprawdę coś się stało)
- My cat looks at me as if I **were** the worst waiter in London.
  Mój kot patrzy na mnie, jakbym był najgorszym kelnerem w Londynie.
- He looked as though he **hadn't slept** for days.
  Wyglądał, jakby nie spał od kilku dni.

W mowie potocznej czas teraźniejszy pojawia się także przy porównaniach nierealnych (*He acts as if he owns the place*); czas przeszły po prostu mocniej podkreśla, że to nieprawda. Zamiast *as if* często słychać też *like*: *It looks like it's going to rain.* W wypracowaniu i w liście oficjalnym lepiej zostać przy *as if*. Do Past Perfect wróć w razie potrzeby do lekcji o tym czasie[3].

7. *It's time*: już najwyższa pora

Po *it's time* możemy powiedzieć dwie rzeczy, które różnią się odcieniem.

PRZYKŁADY

- It's time to go. The last train leaves at midnight.
  Pora iść. Ostatni pociąg odjeżdża o północy. (zwykła informacja)

- **It's time we went. They want to close the pub.**
  Już najwyższy czas, żebyśmy poszli. Chcą zamykać pub. (powinniśmy już to zrobić)
- **It's high time the council fixed the potholes on our street.**
  Najwyższa pora, żeby rada miasta załatała dziury na naszej ulicy.
- **It's about time you got a haircut!**
  Najwyższy czas, żebyś poszedł do fryzjera!

Forma przeszła nie mówi tu o przeszłości, tylko o tym, że czegoś *jeszcze nie ma*, a już powinno być. *High* i *about* dodają zniecierpliwienia, czasem pretensji. Po *it's time* nie mówimy *we go*; mówimy *we went* albo *for us to go*.

8. *Would rather* i *what if*: wolałbym, żebyś...

Would rather (*I'd rather*, wolałbym) z tą samą osobą łączy się z bezokolicznikiem bez *to*: *I'd rather stay in tonight*. Gdy jednak mówimy, co wolelibyśmy, żeby zrobił *ktoś inny*, po *would rather* stoi nowe zdanie z czasem przeszłym.

PRZYKŁADY

- **I'd rather you didn't tell Mum about the scratch on her car.**
  Wolałbym, żebyś nie mówił mamie o rysie na jej samochodzie.
- **Would you rather we met at the station?**
  Wolałbyś, żebyśmy spotkali się na dworcu?
- **I'd rather you had asked me first.**
  Wolałbym, żebyś najpierw mnie zapytał. (a nie zapytałeś)

Tak samo działają *what if, suppose* i *supposing* (a gdyby, załóżmy, że), kiedy coś jest mało prawdopodobne. Porównaj: *What if we miss the last train?* (całkiem możliwe, bo jest późno) i *What if we missed the last train?* (luźna myśl: a gdybyśmy tak spóźnili się na ostatni pociąg?).

ZASADA

Krok w tył

Po *as if, it's time, would rather, what if* (i po *wish*) czasownik cofa się o jeden krok w przeszłość, żeby pokazać, że mówimy o czymś nierzeczywistym. Teraźniejszość ↣ Past Simple (*were*). Przeszłość ↣ Past Perfect (ale nie po *it's time*, które mówi tylko o teraz i o przyszłości).

TYPOWY BŁĄD

✕ ~~It's time we go home. I'd rather you don't smoke here.~~

✓ **It's time we went home. I'd rather you didn't smoke here.**

Po *it's time* + osoba i po *would rather* + inna osoba stoi czas przeszły, chociaż mówimy o teraz albo o przyszłości. Polskie *żebyśmy poszli, żebyś nie palił* też ma formę przeszłą, więc ta wskazówka pomaga zapamiętać.

DIALOG

Mia: It's half eleven. Don't you think it's time we went home?

Sam: One more game. Come what may, I'm beating you at darts tonight.

Mia: You hold that dart as if it were a pencil. If I were you, I'd give up now.

Sam: Far be it from me to argue with an expert. But I'd rather you didn't laugh.

Mia: The barman is staring at us. I suggest that we leave before he throws us out.

Sam: Fine. So be it.

W tej krótkiej scenie jest prawie cała lekcja: *it's time we went, come what may, as if it were, if I were you, far be it from me, I'd rather you didn't, suggest that we leave* i *so be it.*

DO ZAPAMIĘTANIA

Najważniejsze z tej lekcji

- Tryb łączący mówi o tym, czego ktoś chce, co zaleca albo co sobie wyobraża, a nie o faktach.
- Ma dwie formy: formę podstawową (*that he go, that it be, that they not park*) i *were* dla wszystkich osób.
- Przetrwał w zwrotach: *God save the King, long live, God bless you, so be it, come what may, if need be, as it were.*
- Po *suggest, insist, recommend, essential, vital* + *that*: forma podstawowa (oficjalnie), *should* + forma podstawowa (typowo brytyjsko) albo zwykły czas (potocznie).
- Nie mówimy *suggest me to*, tylko *suggest that I (should) ...* albo *suggest* + *-ing.*
- *As if* + czas teraźniejszy = może być prawdą (potocznie także nierealne porównanie); + czas przeszły / Past Perfect = wyraźnie nieprawda.
- *It's time we went, I'd rather you didn't*: czas przeszły o teraźniejszości i przyszłości.

DLA NAUCZYCIELA

Tryb łączący najlepiej wprowadzać od strony znaczenia, nie formy. Dobrze działa „skrzynka skarg i wniosków": uczniowie piszą na karteczkach postulaty do dyrekcji, rady miasta albo przewoźnika (*We demand that the canteen serve chips every day; We propose that lessons not start before nine*), a potem odczytują je w stylu oficjalnym i potocznym, z *should* i bez. Utarte zwroty dobrze ćwiczyć w grze memory: na jednej karcie angielski zwrot, na drugiej sytuacja, w której się go używa (ktoś kichnął, ktoś podjął decyzję, z którą trudno się zgodzić). Na *as if* i *it's time* dobra jest pantomima: jeden uczeń zachowuje się, jakby był kimś innym, a klasa komentuje: *He walks as if he were a model. It's time he sat down!*

Źródła i dalsza lektura

- Paciorek J., *Wielka gramatyka języka angielskiego*, Wydawnictwo GREG, Kraków 2024.
- Molencki R., *Tryb łączący a czasowniki modalne w języku angielskim: spojrzenie diachroniczne*, w: K. Kleszczowa, J. Sobczykowa (red.), *Śląskie studia lingwistyczne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2003, s. 64–69, https://core.ac.uk/download/225723522.pdf [dostęp: 18.11.2026].
- *Tryb łączący*, „Wikipedia, wolna encyklopedia" (część o języku angielskim), https://pl.wikipedia.org/wiki/Tryb_łączący [dostęp: 18.11.2026].
- *English subjunctive*, „Wikipedia", https://en.wikipedia.org/wiki/English_subjunctive [dostęp: 18.11.2026].

- *The king is dead, long live the king!*, „Wikipedia", https://en.wikipedia.org/wiki/The_king_is_dead,_long_live_the_king! [dostęp: 18.11.2026].
- The Royal Family, *National Anthem*, https://www.royal.uk/encyclopedia/national-anthem [dostęp: 18.11.2026].
- Huddleston R., Pullum G. K., *The Cambridge Grammar of the English Language*, Cambridge University Press, Cambridge 2002 – rozdziały o trybie łączącym i formie *were*.
- Swan M., *Practical English Usage*, wyd. 4, Oxford University Press, Oxford 2016 – hasła o trybie łączącym, *as if*, *it's time* i *would rather*.
- Murphy R., *English Grammar in Use*, wyd. 5, Cambridge University Press, Cambridge 2019 – rozdziały o *suggest*, *as if* i *would rather*.

Adresy linków z tekstu

1. https://zadruzynski.com/i-wish-if-only/
2. https://zadruzynski.com/past-simple/
3. https://zadruzynski.com/past-perfect/

LICENCJA

© 2026 Igor Zadrużyński. Ten tekst jest udostępniony na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC 4.0). Możesz go kopiować, rozpowszechniać i przerabiać w celach niekomercyjnych pod warunkiem, że podasz autora i adres źródła, dołączysz link do licencji i zaznaczysz, czy wprowadzono zmiany. Przykład poprawnego oznaczenia:

Igor Zadrużyński, *Tryb łączący (subjunctive) w angielskim: suggest that, as if i it's time*, zadruzynski.com, https://zadruzynski.com/tryb-laczacy-subjunctive/, licencja CC BY-NC 4.0

Licencja nie obejmuje cytatów, ilustracji ani innych materiałów pochodzących od innych autorów — obowiązują dla nich ich własne zasady.

Ilustracje, przy których nie podano innego źródła, zostały wygenerowane z pomocą AI.

zadruzynski.com